
SANNHETEN OM
CRACK–
kokain
Base
Ball
Jelly beans
Nuggets
Rock
neitilstoff.org

HVORFOR DETTE HEFTET BLE LAGET

Det prates mye om stoffer verden over – på gaten, i skolen, på Internett og på TV. Noe av det er sant, noe er ikke sant.

Det du kanskje ikke vet er at mye av det du hører om stoff faktisk kommer fra langerne. Tidligere langere har sagt at de ville si hva som helst for å få et salg.

Du trenger de virkelige faktaene og sannheten om stoff slik at du kan ta en informert beslutning om det. Det er grunnen til at vi lagde dette heftet – for deg.

Tilbakemelding fra deg er viktig for oss, så fortell oss hva du mener om dette heftet. Besøk oss på **NeiTilStoff.org** og send oss en e-post på **info@drugfreeworld.org**.

Hva er Crack–kokain?

Crack-kokain er et kraftig, svært vanedannende sentralstimulerende middel laget av pulverisert kokain.* Man får det i sammenpressede klosser eller krystaller som kan være gule, blekrosa eller hvite. Navnet *crack* kommer fra den sprakende eller smellende lyden den lager når den varmes opp og røykes.

På 1980-tallet ble crack et stoff som ble misbrukt i USA og som siden har spredd seg over Nord- og Sør-Amerika, Europa og andre deler av verden. Crack kan bli røkt eller sniffet. Når crack røykes går det raskt til hjernen og skaper en intens og øyeblikkelig rus som bare varer i omtrent 15 minutter. Å røyke crack kan føre til avhengighet veldig raskt, noen ganger selv etter første gangs bruk. Folk som er avhengige av crack, blir fanget i en konstant syklus med å prøve å opprettholde den første rusen.

Siden kokain pleide å være veldig dyrt, ble det betraktet som et «de rikes stoff». Crack derimot, selges til priser som er lave nok til at selv tenåringer har råd til det – i det minste til å begynne med. Men når noen blir avhengige, øker kostnadene raskt etter hvert som de trenger mer for å tilfredsstille vanen sin.

* Ytterlige informasjon om kokain i pulverform finnes i heftet *Sannheten om kokain* i denne serien.

Gatenavn

Noen vanlige gatenavn for crack-kokain inkluderer:

- Apple jack
- Base
- Bazooka
- Candy
- Cloud
- Cookies
- Crack
- Crack-kokain
- Crunch and munch
- Devil Smoke
- Dice
- Fat bags
- Freebase
- French fries
- Glo
- Gravel
- Grit
- Hail
- Hard hotcakes
- Ice cubes
- Jelly beans
- Kryptonite
- Nuggets
- Paste
- Raw
- Rock(s)
- Rox/ Roxanne
- Scramble
- Sleet
- Sugar block
- Troop

Jeg bodde sammen med en crack-misbruker i nesten et år. Jeg elsket ham av hele mitt hjerte, han var kjæresten min, men jeg holdt det ikke ut lenger.

Politiet stoppet og ransaket meg. Vi ble raidet klokken 6 om morgenen. Eksen min stjal uavbrutt og kunne ikke rive seg løs fra pipen sin.

Jeg tror crack er mer ondskapsfullt enn heroin – en pipe kan være nok til at man blir et umoralsk monster.» – Audrey

Internasjonale statistikker

Omtrent 778 000 mennesker i alderen 12 og eldre i USA rapporterte at de har brukt crack det siste året.

En undersøkelse viste at over 42 millioner mennesker i USA (mer enn 12 prosent av befolkningen) har brukt en eller annen form for kokain i sine liv, med over 10,1 millioner som spesifikt bruker crack. Denne samme undersøkelsen viste at antallet personer som brukte crack i måneden før undersøkelsen var det høyeste antallet det hadde vært på 14 år.

I Europa økte antallet førstegangsbrukere av crack-kokain som søkte behandling med 42 prosent over fem år.

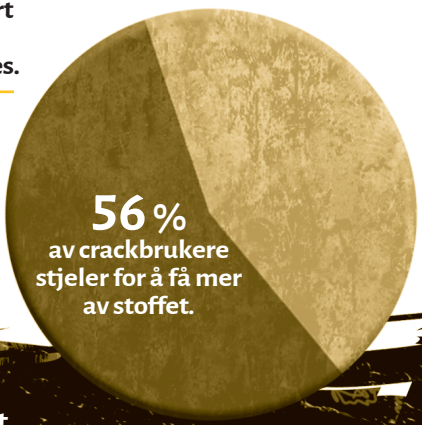
På internasjonalt plan finnes det også bevis på at førstegangsbrukere blir yngre. For eksempel, i Brasil er et betydelig antall førstegangsbrukere av crack tenåringer, noen så unge som 12 og 13 år gamle, som viser en foruroligende trend.

CRACK OG KRIMINALITET

87 % av crack-brukere blir involvert i vold på grunn av avhengigheten deres.

Crack er et fullstendig egoistisk stoff. Det overtar ens liv. Det får tak i en med det samme. Det tar ikke lang tid. Trangen det skaper er enorm. Og man ender med å bruke det oftere og oftere, fordi rusen er så kortvarig.» – Peter

Hvorfor er crack-kokain så sterkt vanedannende?

Crack-kokain er et av de mest vanedannende ulovlige stoffene som finnes. Det påvirker belønningssentre i hjernen og skaper intens falsk eufori. Siden rusen er så kort, røyker brukere ofte crack gjentatte ganger for å prøve å holde følelsen i gang.

Selv om den første bruken kan være en persons valg, svekker gjentatt bruk raskt selvkontroll og dømmekraft, noe som gjør det vanskelig å stoppe. Over tid overtar avhengigheten, hvilket gjør crack til det aller viktigste i brukerens liv, til tross for skaden det forårsaker.

Jeg hadde utviklet en vane med å ta crack-kokain for 2000 dollar i uken og jeg var desperat for å bryte fri av de lenkene.» – Jennifer

Virkninger av crack-kokain

HVA ER KORTTIDSVIRKNINGENE AV CRACK-KOKAIN?

Crack gir en kortvarig, intens rus som følges av depresjon, irritasjon og en sterk trang til å få mer. Brukere spiser eller sover ofte dårlig, og kan oppleve raskere puls, muskelspasmer og krampetrekninger. Det kan få brukere til å føle seg paranoid,* sinte, fiendtlige eller engstelige – selv når de ikke er ruset.

Crack øker risikoen for hjerteanfall, slag eller pustevansker, som alle kan resultere i en brå død.

Å røyke crack innebærer også ytterligere helserisikoer. Det blir ofte blandet med andre stoffer som avgir giftig damp når de brennes. Korte crack-piper kan forårsake sprekker og blemmer på leppene, som kalles *crack-lepper*, fra å ha den veldig varme pipen presset mot leppene.

* paranoid: ekstremt og urimelig mistenksom, mistroisk eller redd for andre mennesker uten bevis eller begrunnelse

HVA ER LANGTIDSVIRKNINGENE AV CRACK-KOKAIN?

I tillegg til risikoene forbundet med bruk av kokain, så som innsnevrede blodårer, økt temperatur, økt puls og høyt blodtrykk, så vel som risikoen for anfall eller hjerteinfarkt, kan crack-brukere oppleve akutte pusteproblemer, inkludert hoste, kortpustethet, lungeskade og blødning.

Det eneste jeg tenkte på var crack-kokain. Hvis noen tilbyr deg noe av det, så tråd du til med det samme og tar det. Det er akkurat som å si til en mann som sulter at han får brød hvis han går flere kilometer.

For meg kom krisen da jeg hadde røkt konstant i et par uker. En dag besluttet jeg rett og slett at jeg hadde fått nok – jeg kunne ikke leve på denne måten lenger, så jeg forsøkte å begå selvmord.

Jeg er nødt til å prøve å kjempe. Jeg håper overlevelsesinstinktet mitt slår inn.» – John

«Jeg pensjonerte meg som en framgangsrik bedriftsleder som hadde fått to døtre gjennom college, så jeg fortjente å gå av med pensjon. Mitt avskjedsselskap ble imidlertid starten på et fem års helvete. Det var der jeg for første gang ble introdusert til crack-kokain. I løpet av de neste fem årene mistet jeg hjemmet mitt, konen min, alle pengene mine, helsen min og nesten livet mitt. Jeg tilbrakte også to år i fengsel.»
– William

Langtidsvirkninger fra bruk av crack-kokain kan inkludere alvorlige skader på hjertet, lever og nyrer. Brukere har også en større risiko for å få infeksjonssykdommer.

Fortsatt daglig bruk forårsaker søvnforstyrrelser og tap av matlyst, hvilket fører til underernæring. Røyking av crack-kokain kan også forårsake aggressiv og paranoid oppførsel.

Siden crack-kokain påvirker måten hjernen prosesserer kjemiske stoffer på, har brukere behov for mer og mer av stoffet bare for å føle seg «normal». Folk som blir avhengige av crack-kokain, som med de fleste andre stoffer, mister interessen for andre ting i livet.

Nedturen fra crack forårsaker alvorlig depresjon, som blir dypere etter hver gang det brukes. Abstinenssymptomer kan bli så alvorlige at en person vil gjøre hva som helst for å få stoffet – til og med begå mord. Og hvis de ikke kan få tak i crack, kan depresjonen drive misbrukeren til selvmord.

Fysiske og psykiske virkninger

KORTTIDSVIRKNINGER

Fordi det blir røykt, er virkningen fra crack-kokain mer øyeblikkelig og mer intens enn den fra kokain i pulverform. Korttidsvirkninger inkluderer:

- Tap av appetitt
- Økt puls, blodtrykk, kroppstemperatur
- Sammentrukne blodårer
- Økt åndedrett
- Utvidede pupiller
- Forstyrrede søvnmønstre
- Kvalme
- Overreaksjoner
- Merkelig, uberegnelig, til tider voldelig oppførsel
- Hallusinasjoner, hyperopphissethet, irritabilitet
- Berøringshallusinasjoner som får en til at tro at det kravler insekter under huden
- Engstelse og paranoia
- Depresjon
- Voldsom trang til stoffet
- Panikkanfall og psykose
- Store doser (selv en enkelt gang) kan føre til kramper, slag og plutselig død

LANGTIDSVIRKNINGER

- Permanente skader på blodkar i ører og hjernen
- Høyt blodtrykk, som fører til hjerteanfall, slag og død
- Lever-, nyre- og lungeskader
- Alvorlige brystsmerter
- Sviktende åndedrett
- Infeksjonssykdommer og byller, hvis det injiseres
- Underernæring og vekttap
- Alvorlig tannråte
- Hørsel- og berøringshallusinasjoner
- Problemer med å fungere seksuelt og nedsatt evne til å få barn eller sterilitet (for menn og kvinner)
- Desorientering, apati, forvirret utmattelse
- Irritabilitet og humørsvingninger
- Økt forekomst av risikabel atferd
- Delirium eller psykose
- Alvorlig depresjon
- Toleranse og avhengighet

Barn: De mest uskyldige ofrene for crack-kokain

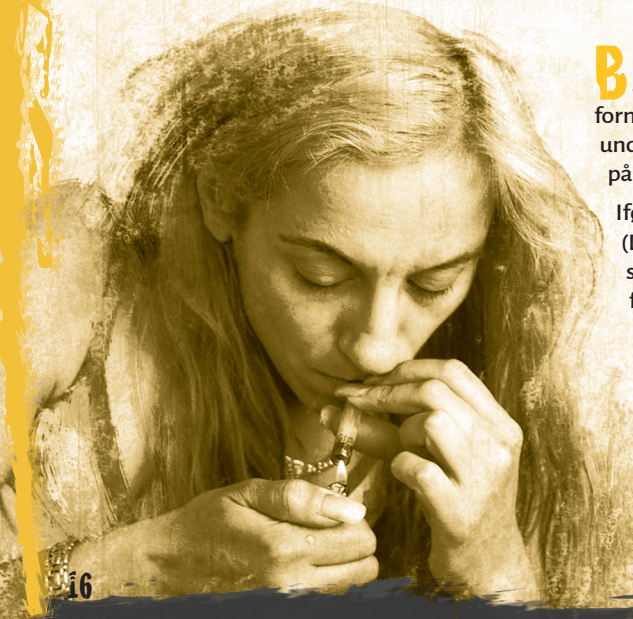
De mest uskyldige ofrene for crack-kokain er spedbarn født av mødre som bruker crack-kokain under graviditeten. March of Dimes, en ideell organisasjon med fokus på helsen til mødre og spedbarn, rapporterer at bruk av kokain (i en hvilken som helst form) under graviditeten kan skade både mor og barn. Dette kan forårsake alvorlig blødning, som kan være livstruende, og kan føre til for tidlig fødsel eller spontanabort. Spedbarn som utsettes for crack kan oppleve abstinenssymptomer ved fødselen og få langvarige helseproblemer som syns- og hørselsproblemer, atferdsproblemer, lærevansker og problemer med å fokusere.

«Jeg ble introdusert til røyking av crack-kokain og det var da alt sluttet å fungere. Jeg var ute med noen mennesker som jeg på den tiden betraktet som virkelig nære venner. Det er sant det de sier om crack: du tar det en gang, og du blir aldri høy på den samme måten igjen. Det ødela meg fullstendig. Det tok fullstendig kontroll over meg.

Crack-kokain har ødelagt mitt omdømme, min følelse av å være verdt noe og min selvrespekt.» – Diane

Crack-kokain: En kort historie

Bruken av kokablader daterer seg over 3000 år tilbake. Crack-kokain, den krystalliserte formen av kokain, ble utviklet på 1970-tallet under kokainboomen. Dens popularitet økte på midten av 1980-tallet.

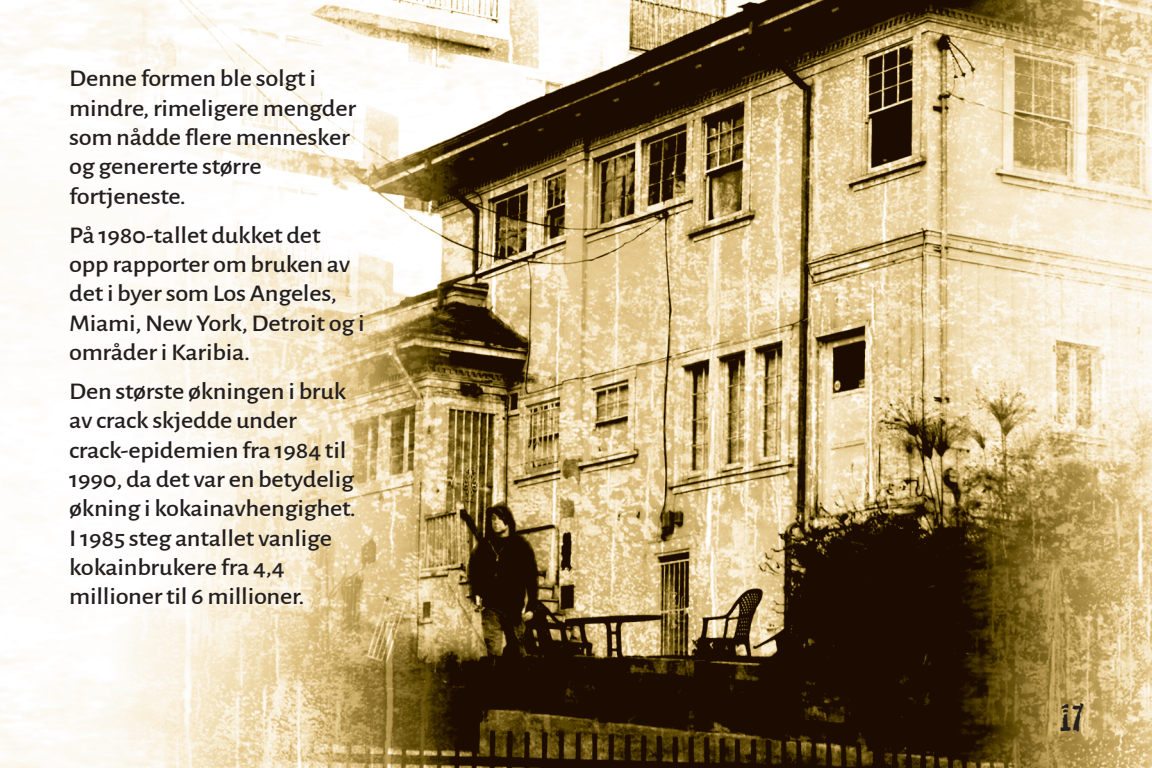
Ifølge US Drug Enforcement Administration (DEA) ble det på slutten av 1970-tallet sendt store mengder kokainpulver inn i USA, hvilket fikk prisene til å gå ned med så mye som 80 prosent. For å opprettholde fortjenesten omdannet narkolangere pulverisert kokain til crack, som kunne røykes.

Crack er en langers drøm: det produserer en umiddelbar rus, og de som bruker det blir avhengige i løpet av veldig kort tid.

Denne formen ble solgt i mindre, rimeligere mengder som nådde flere mennesker og genererte større fortjeneste.

På 1980-tallet dukket det opp rapporter om bruken av det i byer som Los Angeles, Miami, New York, Detroit og i områder i Karibia.

Den største økningen i bruk av crack skjedde under crack-epidemien fra 1984 til 1990, da det var en betydelig økning i kokainavhengighet. I 1985 steg antallet vanlige kokainbrukere fra 4,4 millioner til 6 millioner.

Ved slutten av 1986 kunne man få crack i 28 amerikanske delstater og Washington, DC. Ett år senere var det bare fire delstater som ikke rapporterte om crack-tilgjengelighet. Siden da har bruken av crack spredd seg over Nord- og Sør-Amerika, Europa og utover.

I 2002 opplevde Storbritannia dets egen crack-epidemi, med en økning av antallet mennesker som søkte hjelp for avhengighet på nesten 50 prosent det året. Storbritannia rapporterte en 74 prosent økning i crack-beslagleggelser mellom 2000 og 2006.

Mer nylig viste rapporter at antallet personer som brukte crack den siste måneden var det høyeste på 14 år.

Hva langerne vil fortelle deg

Da tenåringer ble spurt for å finne ut hvorfor de startet å bruke stoff i første omgang, svarte 55 prosent at det var på grunn av press fra venner. De ønsket å være kule og populære. Langerne vet dette.

De vil nærme seg deg som en venn og tilby å «hjelpe deg» med «noe som løfter deg opp». Stoffet vil «hjelpe deg med å passe inn» eller «gjøre deg kul».

Narkolangerne vil si hva som helst for å få deg til å kjøpe stoffet sitt, bare for å tjene penger. De vil fortelle deg: «Bare prøv crack en enkelt gang så vil alt bli bra og alt det vonde forsvinne.»

De gir blaffen i om stoffet ødelegger livet ditt, så lenge de får betalt. Alt de bryr seg om er penger. Tidligere langere innrømmer at de så på kjøperne sine som «bønder i et sjakkspill».

Skaff deg faktaene om stoff. Bestem selv hva du vil gjøre.

Sannheten om Stoff

Stoff er grunnleggende sett gift. Hvor mye som tas avgjør virkningen.

En liten mengde virker stimulerende (øker aktivitet). En større mengde virker som et beroligende middel (undertrykker aktivitet). En enda større mengde virker som en gift og kan ta livet av en.

Dette er sant for ethvert stoff. Bare mengden som trengs for å oppnå den ønskede virkningen varierer.

Men mange stoff har enda en ulempe: de påvirker sinnet direkte. Dette kan forvrenge brukerens oppfatning av hva som skjer rundt ham. Som et resultat kan en persons handlinger virke merkelige, ufornuftige, upassende og til og med destruktive.

Stoff avskjærer alle følelser, de ønskverdige så vel som de uønskede. Så, mens de gir hjelp med lindring av smerte for en kort tid, utsletter de også evner og årvåkenhet og gjør tankene uklare.

Medisiner er substanser som har til hensikt å øke eller senke hastigheten, eller forandre noe med hensyn til hvordan kroppen din fungerer for å prøve å få den til å fungere bedre. Noen ganger er de nødvendige. Men disse er fortsatt narkotiske midler: De fungerer stimulerende eller beroligende, og for mye kan ta livet av deg. Så hvis du ikke bruker medisiner slik de er ment å brukes, kan de være like farlige som ulovlige stoffer.

Det virkelige svaret er
å få faktaene og ikke ta
stoff i første omgang.

HVORFOR BRUKER FOLK STOFF?

Folk bruker stoff fordi de ønsker å endre noe i livet sitt.

Her er noen av grunnene unge mennesker har angitt for å ta stoff:

- For å passe inn
- For å slippe vekk eller slappe av
- For å ikke kjede seg
- For å virke mer voksne
- For å gjøre opprør
- For å eksperimentere

De tror stoff er en løsning. Men til sist blir stoff problemet.

Skjønt det kan være vanskelig å se ens problemer i øynene, er følgene av å bruke stoff alltid verre enn det problemet man prøver å løse med dem. Det virkelige svaret er å få faktaene og ikke ta stoff i første omgang.

Millioner av eksemplarer av hefter som disse har blitt delt ut til folk verden over på 20 språk.

Når nye stoff dukker opp på gaten, og mer informasjon om deres virkninger blir kjent, blir eksisterende hefter oppdatert og det blir lagd nye.

Heftene blir utgitt av Foundation for a Drug-Free World (Stiftelsen for en Stoffri Verden), en allmennyttig organisasjon med hovedkontor i Los Angeles i California.

Stiftelsen skaffer til veie undervisningsmaterialer, råd og koordinerer sitt internasjonale nettverk til forebygging av stoffmisbruk. Organisasjonen arbeider med unge, foreldre, lærere, frivillige organisasjoner og myndigheter – alle som er interessert i å hjelpe mennesker til et liv uten stoffmisbruk.

REFERANSER:

For kildematerialet som ble brukt til å sette sammen dette heftet, gå til NeiTilStoff.org/refs.

FOTO: omslag: DEA (stoff); innsiden av omslaget: Corbis; sider 5, 8: DEA (stoff); side 12: gitt av InfoImagination.org

FAKTA DU TRENGER Å VITE

Dette heftet er ett i en serie med publikasjoner som inneholder fakta om marihuana, alkohol, fentanyl, syntetisk narkotika, ecstasy, kokain, crack-kokain, crystal meth og metamfetamin, sniffestoffer, heroin, LSD og misbruk av reseptpliktige legemidler. Utstyrt med denne informasjonen kan leseren ta beslutningen om å leve et liv uten stoff.

For å gjøre gratis online-kurs eller for å komme i kontakt med en Stoffri Verden-avdeling i ditt område, gå til NeiTilStoff.org

Foundation for a Drug-Free World
NeiTilStoff.org • info@drugfreeworld.org
1 888 668 6378 • 1 818 952 5260

Skann her for å laste ned dette heftet

© 2025 Foundation for a Drug-Free World. Alle rettigheter forbeholdt. Truth About Drugs og The Foundation for a Drug-Free World-logoen er varemerker eid av The Foundation for a Drug-Free World, og brukes med dens tillatelse. #S001562 - NORWEGIAN